

UZASADNIENIE

Podstawą prawną wydania projektowanego rozporządzenia jest art. 9 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 755, 807, 956 i 2186), zgodnie z którym Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia sposób uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych, w tym wnoszonych na rachunek bankowy sądu lub w formie znaków opłaty sądowej według ustalonego wzoru, mając na względzie łatwość uiszczenia opłat przez strony oraz skutek w postaci zwrotu lub odrzucenia pisma, od którego przy jego wniesieniu nie została uiszczona należna opłata.

Nowelizacja ma na celu dostosowanie przepisów rozporządzenia do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 398 z późn. zm.).

Zmiana w pkt 1, dotycząca przepisu § 5 ust. 2 rozporządzenia (lit. a), ma na celu wskazanie, że obowiązek uiszczenia opłat sądowych za pomocą mechanizmów gwarantujących nieodwracalne zainicjowanie procedury opłacenia pisma i identyfikację wnoszącego opłatę sądową będzie dotyczył, po dniu 1 lipca 2021 r., wyłącznie postępowań rejestrowych o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego, zainicjowanych na skutek wniosku składanego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, którego podstawę stanowi dokument sporządzony przy wykorzystaniu wzorca udostępnionego w tym systemie. *De lege lata* obowiązek ten dotyczy postępowań z wniosków składanych drogą elektroniczną przy wykorzystaniu formularzy elektronicznych lub wzorców dokumentów udostępnionych w systemie teleinformatycznym. Należy jednak pamiętać, że w dniu 1 lipca 2021 r. wejdzie w życie nowe brzmienie art. 19 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 112, dalej: „u.k.r.s.”). Przepisy te wprowadzają w przypadku podmiotów podlegających wpisowi do rejestru przedsiębiorców – obowiązek, a w przypadku podmiotów podlegających wpisowi do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej – możliwość składania za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wszelkich wniosków rozpoznawanych w postępowaniu rejestrowym (por. art. 55 pkt 4 ustawy

z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw).

Po dniu 1 lipca 2021 r. obecne brzmienie § 5 ust. 2 rozporządzenia mogłoby sugerować, że obowiązek opłacania wniosków za pomocą mechanizmu, o którym mowa w § 3 pkt 2 rozporządzenia, będzie dotyczyć wszystkich kategorii wniosków składanych w postępowaniu rejestrowym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Tymczasem przewiduje się, że po tej dacie w postępowaniu rejestrowym nadal będzie można opłacać wnioski na ogólnych zasadach niniejszego rozporządzenia, tj. w formach i w sposób określony w § 2 i 3. Jedynym wyjątkiem od tej zasady będzie wniosek, którego podstawę stanowi dokument sporządzony przy wykorzystaniu wzorca udostępnionego w systemie teleinformatycznym (złożony tzw. trybie S24). W tym przypadku nałożenie obowiązku opłacenia wniosku za pomocą mechanizmów gwarantujących nieodwracalne zainicjowanie procedury opłacenia pisma i identyfikację wnoszącego opłatę sądową (§ 3 pkt 2 rozporządzenia) uzasadnia bowiem założenie szybkości rozpatrywania takich wniosków. Zgodnie z art. 20a ust. 2 u.k.r.s. sąd rejestrowy rozpoznaje wniosek w terminie jednego dnia od daty jego wpływu. Zawężenie takie nie ogranicza prawa do sądu, gdyż osoby nieposiadające możliwości skorzystania z ww. mechanizmu (np. nieposiadające rachunku bankowego) mogą złożyć wniosek na zasadach ogólnych.

Obecne brzmienie § 5 ust. 2 rozporządzenia odnosi się do wniosku „składanego drogą elektroniczną przy wykorzystaniu formularzy elektronicznych”. Po dniu 1 lipca 2021 r. zarówno w trybie S24, jak i w przypadku innych wniosków składanych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego będziemy mieli do czynienia z obowiązkiem wypełnienia przez wnioskodawców przeznaczonych do tego celu pól. Brzmienie przepisu wymaga zatem zawężenia wyłącznie do wniosków składanych w trybie S24. W tym celu proponuje się zastąpienie zwrotu „składanego drogą elektroniczną przy wykorzystaniu formularzy elektronicznych lub wzorców dokumentów udostępnionych” zwrotem „składanego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, którego podstawę stanowi dokument sporządzony przy wykorzystaniu wzorca udostępnionego w tym systemie”.

Zmiana w pkt 1, dotycząca przepisu § 5 ust. 3 rozporządzenia (lit. b), uwzględnia faktyczny sposób uiszczania opłat w postępowaniach prowadzonych w trybie S24. W postępowaniach tych wnioskodawca wypełnia w systemie teleinformatycznym określony rodzaj wniosku, a następnie uiszcza od niego opłatę za pomocą mechanizmów gwarantujących nieodwracalne zainicjowanie procedury opłacenia pisma i identyfikację wnoszącego opłatę.

W takim trybie nie ma możliwości skutecznego złożenia pisma, które podlegałoby odrębnej opłacie niż składany wniosek. Pismo takie stanowiłoby bowiem w istocie wniosek odrębny, który podlegałby złożeniu w przewidzianym dla niego trybie.

Z tego względu z proponuje się usunięcie z treści § 5 wyrazów „oraz w postępowaniu rejestrowym o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego wszczętym na skutek wniosku składanego drogą elektroniczną przy wykorzystaniu formularzy elektronicznych lub wzorców dokumentów udostępnionych w systemie teleinformatycznym” oraz wyrazów „lub wniosek”.

Zmiana w pkt 2, dotycząca przepisu § 6 ust. 5a rozporządzenia (lit. a), uwzględnia fakt, że w przypadku postępowań prowadzonych z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego nie będzie możliwości zamieszczenia na dowodzie wpłaty albo jego kopii potwierdzonej własnoręcznym podpisem informacji, że figurująca na nim kwota stanowi opłatę sądową za wnoszone albo złożone pismo oraz wskazania sygnatury akt (zgodnie z § 6 ust. 3 rozporządzenia), ani też możliwości wpisania w tytule wpłaty sygnatury akt sprawy (stosownie do § 6 ust. 4 rozporządzenia). Jeżeli informacje takie nie będą wynikały wprost z tytułu wpłaty oznaczonego w treści dowodu wpłaty, problemem może okazać się przypisanie opłaty do określonego wniosku lub innej czynności w konkretnym postępowaniu. Brak możliwości załączenia przez wnioskodawcę oświadczenia w tym przedmiocie mogłoby skutkować koniecznością ponownego uiszczenia opłaty oraz obciążać sądy czynnościami związanymi ze zwrotem nienależycie opisanych wpłat. Aby zapobiec takiej sytuacji proponuje się, aby niezbędne informacje – o ile nie będą wynikały wprost z tytułu wpłaty oznaczonego w treści dowodu wpłaty – mogły być wskazywane w osobnym dokumencie składanym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Proponowany § 6 ust. 5a rozporządzenia w zamyśle ma dotyczyć wszystkich postępowań, w których przewiduje się złożenie dowodu wpłaty, jego kopii albo wydruku za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Ma to istotne znaczenie również z uwagi na sukcesywnie postępującą informatyzację wymiaru sprawiedliwości. Do postępowań takich obecnie nie są natomiast zaliczane postępowania, o których mowa w § 6 ust. 6 rozporządzenia (tj. elektroniczne postępowanie upominawcze oraz w postępowaniu rejestrowym o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego wszczęte w tzw. trybie S24 na skutek wniosku składanego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego), bowiem w ich przypadku uiszczenie opłaty powinno nastąpić wyłącznie za pomocą mechanizmów gwarantujących nieodwracalne zainicjowanie procedury opłacenia pisma i identyfikację wnoszącego opłatę sądową (por. § 5 ust. 2 zmienianego rozporządzenia). Mechanizmy te rejestrują fakt uiszczenia opłaty

od konkretnej czynności procesowej w konkretnej sprawie. Potrzeba złożenia dowodu wpłaty, jego kopii albo wydruku za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zajdzie natomiast w innych postępowaniach odbywających się z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego.

Zmiana w pkt 2, dotycząca przepisu § 6 ust. 6 rozporządzenia (lit. b), ma na celu ograniczenie zakresu zastosowania § 6 ust. 6 rozporządzenia wyłącznie do wniosków, o których mowa w projektowanym § 5 ust. 2 rozporządzenia. Wyłączenie przepisów § 6 ust. 1-5a rozporządzenia powinno bowiem dotyczyć wyłącznie wniosków składanych w tzw. trybie S24.

Projektowane przepisy powinny wejść w życie w dniu wejścia w życie rozwiązań dotyczących elektronicznej postępowania rejestrowego przewidzianych ustawie z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 398 z późn. zm.).

Projekt nie wywiera bezpośredniego wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

Nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanego rozporządzenia środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów mających na celu ograniczenie biurokracji ani też mogących spowodować jej wzrost.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało negatywnego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, jak również nie będzie miało negatywnego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

Projekt rozporządzenia został zamieszczony na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości i Rządowego Centrum Legislacji, stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. z 2017 r. poz. 248).

Przedmiot projektowanego rozporządzenia nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej i nie podlega przedstawieniu właściwym organom i instytucjom Unii

Europejskiej, o których mowa w § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006 z późn. zm.).

Projekt nie zawiera norm technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz.U. poz. 2039 z późn. zm.).

Nie była dokonywana ocena OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.